

36. Teurastamo¹⁾

Teurastamolautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuuston valitsemana puheenjohtajana v. 1958 oli isännöitsijä Juho Mehto sekä jäsenenä eläinlääk. neuvos Anders Backman, maatal. ja metsät. kand. Göran Engström, varat. Erkki Hara, kauppias Anto Koski, tarkastaja Severi Koskinen, agron. Jorma Koskivaara, teurastaja Yrjö Pajula sekä asent. Väinö Saarela. Kauppias Kosken tilalle valitsi kaupunginvaltuusto 26. 3. johtaja Kaarlo Sorkion. Varapuheenjohtajana toimi agron. Koskivaara sekä sihteerinä varat. Holger Qvick. Kaupunginhallituksen edustajana oli varat. K. Östenson.

Teurastamolautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa; sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 263. Lähetettyjä kirjeitä oli 94.

Lautakunnan tärkeimmistä lopullisista päätöksistä mainittakoon mm.: päätettiin tukkuhallin vaakojen epätarkkuuden poistamistoimenpiteistä (14. 3. 54 §); vahvistettiin vihanne-
stukkutorin vuokrat (11. 4. 73 §); päätettiin tilata tavarahissi syväjäädäyttämöön Kone Oy:ltä sekä puhdistus- ja kasteluajoneuvo Rolac Oy:ltä (16. 5. 96 §, 30. 5. 111 §); suoritettiin eräiden tukkuhallin konttorihuoneistojen vuokrausten järjestely (16. 5. 98 §); teurastamon jäähdytyskoneiston ja laitteiden asentamisesta päätettiin tehdä sopimus Oy. W. Blumberg & Co Ab:n kanssa (16. 5. 100 §); hylätyn lihan punnistumaksuna päätettiin tukkuhallissa periä 1 mk/kg (16. 5. 101 §); teurastamon talousarvioehdotus v:ksi 1959 hyväksyttiin (31. 5. 112 §, 4. 7. 135 §); oikeutettiin toimitusjohtaja sopimaan teurastamon katuosuuden päällystämistä katurakennusosaston kanssa (31. 5. 113 §); hyväksyttiin v:n 1957 toimintakertomus (31. 5. 116 §); hyväksyttiin tarjoukset syväjäädäyttämön käsittelyhallien jäähdytyksen muutos- ja korjaustöistä sekä suoliosaston ja siihen liittyvistä raavasteurastamon muutostöistä (4. 7. 133, 134 §); vahvistettiin vihanne-
stukkutorin kioskista perittävä kuukausivuokra (1. 8. 152 §); hyväksyttiin lautakunnan asettaman jaoston ehdotus eräiden teurastamon maksujen tarkistamiseksi (29. 8. 175 §); päätettiin vahvistaa Oy. Etelän Liha Ab:n vuokraaman huoneistotilan kuukausivuokraksi 510 mk/m² (30. 10. 206 §) sekä päätettiin pyytää rakennusviraston hankintaosastoa ryhtymään toimenpiteisiin farmariauton hankkimiseksi teurastamolle (12. 12. 258 §). Tuottajain Liha-keskuskunnan anomusta Vanhan Talvitien varrella sijaitsevan tontin n:o 2 vuokraehtojen muuttamisesta ei lautakunta katsonut voivansa puoltaa (12. 12. 253 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: teurastamon vapauttamista erälle teurastajille liikaa maksettujen palkkojen takaisin perimisestä (31. 1. 21 §); eräiden määrärahojen käyttöoikeutta sekä lisämäärärahan myöntämistä (31. 1. 26 §, 19. 9. 185 §); kokouspalkkioiden maksamista ulkopuolisille asiantuntijoille (14. 3. 52 §); lautakunnan jäsenten osallistumista Turussa pidettävään Suomen Kunnallisten Teurastamoiden Yhdistyksen kokoukseen (11. 4. 69 §); teurastajien vapauttamista kurssimaksuista (11. 4. 71 §); omatarveurakoitsijaoikeuksien hankkimista sekä työsuhteessa olevan sähköasentajan viran perustamista teurastamoon (16. 5. 97 §); Agrokseen alueen louhimisen suorittamista työttömyystöinä (1. 8. 153 §); teurastamon eräiden maksujen ja taksojen korottamista ja niiden voimaantuloa (29. 8. 176 §); anomusta teollisuusomenan pikajäädäytysmaksun alentamisesta 7:stä 5 mk:aan kilolta (29. 8. 179 §) sekä eräiden tilaisuuksien järjestämistä teurastamon 25-vuotisen toiminnan johdosta (12. 12. 260 §).

¹⁾ Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamon kertomuksen eripainoksessa.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: liittymistä Suomen Kylmäteknillis-Taloudellisen Yhdistyksen jäseneksi (14. 2. 34 §); toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokitusta (14. 3. 55 §); eräiden viranhaltijain työaikaa, kurinpitotoimenpiteitä ym. koskevia valituksia (14. 3. 56 §, 4. 7. 132 §, 30. 10. 207 §); kalatukkukaupan järjestämistä (30. 5. 108 §); eräiden Verkkosaaren maanvuokrasopimusten pidentämistä (4. 7. 129 §); vuositilintarkastajien v:n 1957 kertomusta (1. 8. 150 §); teurastamoalueen käyttösuunnitelmaa (15. 8. 164 §); teurastamon käyttö-, tarkastus- ym. maksujen tarkistamista (30. 10. 209 §, 28. 11. 231, 232 §) sekä Kauppatorilla harjoitettavaa kasvituotteiden tukkukauppaa (12. 12. 256 §).

Vihannestukkutori

Teurastamon alueelle rakennettu vihannestukkutori avattiin 9. 6. kaupungissa suoritettavaa vihannesten, marjojen, hedelmien, kukkien ja juureksien tukkukauppaa varten. Toria koskevat järjestysmääräykset vahvisti kaupunginhallitus 13. 3.

Vihannestukkutorin neuvottelukuntaan kuuluivat teurastamolautakunnan valitsemina teurastamon toim. joht. Reijo Turunen puheenjohtajana sekä jäsenenä toim. joht. Ragnar Nyberg Helsingin Lihakauppiasyhdistyksen edustajana, agrologi Robert Juslen Tuotevälitys Oy:n tukkuostajien edustajana, kauppapuutarhuri Väinö Liemola myyntiasiakkaiden edustajana sekä vakinaisena jäsenenä kauppapuutarhuri Arvo Heino myyntikauden alusta 15. 7. saakka sekä siitä edelleen myyntikauden loppuun puutarhavihjelijä Vilho Lappi.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toim. joht. Turunen sekä jäsenenä agron. Uno Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalastusneuvos Gunnar Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund -nimistä liittoa, prof. Toivo Järvi Suomen Kalastusyhdistyksestä, kaup. Nils Karlsson Helsingin kalakauppiaiden yhdistyksen valitsemana, tarkastaja Severi Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia sekä joht. Arvo Vainio Helsingin kalatukkukauppiat -nimistä yhdistystä.

Teurastamon toiminta

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden lopussa 101. Näistä oli vakinaisia viranhaltijoita 66, tilapäisiä 12 sekä tuntipalkalla olevaa henkilökuntaa 23.

Eläkkeelle siirtyi 1. 1. lukien aputyöntekijä Anna Maria Parkkonen (31. 1. 10 §).

Helsinki-mitali myönnettiin eläinlääk. neuvos Anders Backmanille (16. 5. 94 §), Kaupunkiliiton kultainen ansiomerkki halliapulainen Ernst Johanssonille ja hopeinen ansiomerkki käyttöpäällikkö Kaarlo Wirtaselle (16. 5. 105 §).

Teurastamon alueita, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat. Kanojen puhdistusosasto päätettiin siirtää vuotavarastolta vapautuneeseen huoneeseen (31. 1. 22 §). Toim. joht. Turunen päätettiin valtuuttaa neuvottelemaan talorakennusosaston kanssa syväjäädymön laajentamisesta (31. 1. 29 §). Esijäähdyttämöhuoneet päätettiin sijoittaa tuuletushallin yläosaan (14. 2. 35 §). Syväjäädymöön päätettiin tilata muuntaja sähkölaitokselta (14. 3. 59 §). Päätettiin vihannestukkukaupan harjoittamisesta kaupungin alueella (11. 4. 72 §) sekä vihannestukkutorille järjestettävän kahvi- ja virvokepaikan vuokraoikeudesta perittävän korvauksen suuruudesta (30. 5. 117 §). Tehtiin eräitä päätöksiä, jotka koskivat suunnitelmien laatimista kalasatamaa ja vihannestukkukeskusta varten; samalla päätettiin tehdä asiasta esitys kaupunginhallitukselle (30. 5. 114 §, 29. 8. 178 §). Väliaikainen maalaisten yömaja päätettiin laajentaa siten, että siihen liitettiin lisätilaa 2.7 m² (15. 8. 169 §). Toimitusjohtajaa kehoitettiin teettämään lankkuaidan tilalle panssariverkkoaita (15. 8. 170 §). Talorakennusosaston laatimat teurastamon esijäähdyttämön piirustukset hyväksyttiin (29. 8. 177 §). Syväjäädymöön asennettavan hissin muutostyöt päätettiin antaa Rakennustoimisto Oy. Contracta Ab:lle (19. 9. 184 §). Lisäksi päätettiin suoliosaston kaluston hankinnasta (30. 10. 213 §), kylmäilmasulkujen rakentamisesta syväjäädymöön (12. 12. 254 §) sekä teurastamon jäähdytysvarastojen ja -koneiston sähköistämistöistä (12. 12. 262 §).

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa seuraavat määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1954—1957 luvut.

	1954	1955	1956	1957	1958
Sonneja ja härkiä	4 877	5 457	5 996	5 927	7 605
Lehmiä	13 712	15 943	17 068	17 732	12 760
Hiehoja ja isoja vasikoita	17 550	17 584	17 428	18 913	15 523
Pikkuvasikoita	5 248	6 044	5 767	5 471	4 094
Lampaita ja vuohia	7 142	5 822	4 353	4 749	3 507
Sikoja yli 50 kg	42 685	33 437	32 372	36 825	33 577
Sikoja alle 50 kg	1 563	1 711	1 896	1 919	2 402
Hevosia	1 031	1 083	1 022	1 325	705
Yhteensä	93 808	87 081	85 902	92 861	80 173

Edelläluetellut v:n 1958 ruhot vastasivat 7 016 945 kg lihaa, josta 51.8 % nautakarjan, 0.7 % lampaan, 44.6 % sian ja porsaen sekä 2.9 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi lehmiä ja sonneja 5 ja vasikoita 1, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja		Hylättyjä ruhonosia		Kaikkiaan kg
	kpl	kg	kpl	kg	
Lehmiä ja sonneja	60	8 573	100	1 029	9 602
Nuorta karjaa	1	90	12	72	162
Vasikoita	25	942	17	71	1 013
Pikkuvasikoita	17	254	6	14	268
Lampaita	5	68	3	3	71
Sikoja	110	5 949	386	1 544	7 493
Hevosia	8	2 506	7	62	2 568
Yhteensä	226	18 382	531	2 795	21 177

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 31 986 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 53 163 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Yhteensä
Raavaat	18 769	21 213	39 982
Lampaat ja vuohet	1 660	1 847	3 507
Siat	34 215	1 764	35 979
Hevoset	464	241	705
Yhteensä	55 108	25 065	80 173

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 19 287 eläintä eli 24.1 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 8 562 kpl eli 21.4 %, lampaita 752 kpl 21.4 %, hevosia 151 kpl 21.4 % ja sikoja 9 822 kpl 27.3 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 26 360 kg heiniä sekä 4 850 kg kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja: raavasten 35 803 kpl, sikojen ja hevosten 36 220 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 7 594 kpl eli yhteensä 79 617 eläimen suolet ja mahat; 85 raavaan, 464 sian ja hevosen sekä 7 lampaan ja pikkuvasikan suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu kpl	Leimattu, kpl				Nylkyvikoja			Luonnonvikoja	
		I lk	II lk	III lk		kpl	%	kpl	kpl	%
Tammikuu	2 906	2 267	639	—	36	1.24	27	576	19.82	
Helmikuu	2 614	2 139	471	4	20	0.77	29	426	16.30	
Maaliskuu	2 818	2 430	385	3	40	1.42	45	303	10.75	
Huhtikuu	2 525	2 294	230	1	25	1.00	24	182	7.21	
Toukokuu	2 899	2 643	243	13	27	0.93	19	210	7.24	
Kesäkuu	2 894	2 612	272	10	41	1.42	19	222	7.67	
Heinäkuu	3 061	2 881	174	6	66	2.16	4	110	3.59	

	Tarkastettu kpl	Leimattu kpl			Nylkyvikoja		kpl	Luonnonvikoja	
		I lk	II lk	III lk	kpl	%		kpl	%
Elokuu	3 467	3 212	249	6	45	1.30	29	181	5.22
Syyskuu	4 139	3 658	481	—	75	1.81	34	372	9.00
Lokakuu	4 021	3 534	487	—	43	1.07	30	414	10.30
Marraskuu	2 985	2 469	516	—	28	0.94	28	460	15.41
Joulukuu	2 439	1 930	509	—	22	0.90	38	449	18.41
Yhteensä	36 768	32 069	4 656	43	468	1.27	326 ¹⁾	3 905	10.62

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu kpl	I lk	Leimattu	
			II lk	III lk
Tammikuu	183	153	28	2
Helmikuu	133	106	24	3
Maaliskuu	125	108	10	7
Huhtikuu	133	108	19	6
Toukokuu	112	101	11	—
Kesäkuu	144	113	21	10
Heinäkuu	78	65	7	6
Elokuu	99	75	22	2
Syyskuu	99	75	18	6
Lokakuu	134	107	21	6
Marraskuu	105	89	16	—
Joulukuu	114	93	19	2
Yhteensä	1 459	1 193	216	50

Lihantarkastamossa tarkastettiin vuoden aikana 3 044 550 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 82 671 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1957 vastaavat luvut:

	1957	1958
	Ruhoja, kpl	Ruhoja, kpl
Sonneja	295	297
Lehmiä	9 555	9 665
Hiehoja ja isoja vasikoita	14 095	13 401
Pikkuvasioita	15 463	14 115
Lampaita ja vuohia	7 513	6 142
Sikoja ja porsaita	6 933	5 962
Hevosia	396	288
Yhteensä	54 250	49 870

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin nuorta karjaa 2 kpl, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja		Hylättyjä ruhon osia		Kaikkiaan kg
	kpl	kg	kpl	kg	
Lehmiä ja sonneja	159	25 112	122	2 043	27 155
Nuorta karjaa	6	619	21	121	740
Vasikoita	86	3 351	62	434	3 785
Pikkuvasioita	278	4 467	86	339	4 806
Lampaita	10	141	15	19	160
Sikoja yli 50 kg	31	2 596	110	614	3 210
Sikoja alle 50 kg	1	25	—	—	25
Hevosia	35	9 649	7	133	9 782
Yhteensä	606	45 960	423	3 703	49 663

¹⁾ Teurastustavasta johtuen 326 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 236 kg ja elimiä 62 532 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 112 431 kg. Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VIII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämöjen ja syväjäädäyttämön sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöjä ja syväjäädäyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Tukkumyyntihallissa myytiin:													
Raavaita kpl	4 561	4 298	4 458	3 714	3 623	3 594	3 299	3 071	4 300	4 924	4 351	3 904	48 097
Isoja vasikoita »	3 608	3 079	3 486	4 042	4 412	3 647	4 029	5 181	5 397	5 530	4 174	4 032	50 617
Pikkuvasikoita »	1 278	1 098	1 240	3 037	2 228	1 302	991	907	1 070	1 197	1 117	1 126	16 591
Lampaita ... »	849	1 067	981	1 073	619	525	1 868	2 838	2 707	3 168	2 226	1 395	19 316
Sikoja »	5 436	5 102	6 269	7 083	5 279	4 006	3 902	4 058	4 138	4 648	5 001	5 891	60 813
Hevosia »	115	92	120	93	78	144	96	104	82	145	151	95	1 315
Hirviä »	—	—	1	3	—	—	1	—	—	17	3	—	25
Yhteensä, kpl	15 847	14 736	16 555	19 045	16 239	13 218	14 186	16 159	17 694	19 629	17 023	16 443	196 774
Muuta tavaraa, kg	57 272	63 244	59 360	73 093	66 555	40 770	44 394	46 817	72 924	87 253	73 410	83 244	768 336

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

Tammikuu ...	1 388 676	Toukokuu ...	1 248 047	Syyskuu	1 306 547
Helmikuu ...	1 249 210	Kesäkuu	1 105 868	Lokakuu	1 505 480
Maaliskuu ...	1 360 234	Heinäkuu ...	1 070 902	Marraskuu ...	1 335 481
Huhtikuu ...	1 412 697	Elokuu	1 086 668	Joulukuu ...	1 265 164

Koko vuosi 15 334 974

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: ¹⁾													
Raavaita, kpl	8 929	6 702	8 929	7 935	6 882	8 324	5 773	6 515	7 878	9 303	11 436	12 609	101 215
Isoja vasi-koita ... »	4 137	2 225	3 463	4 486	5 626	5 403	4 533	7 831	7 127	5 300	5 558	7 654	63 343
Pikkuvasi-koita ... »	1 181	845	1 119	2 353	2 051	1 501	955	805	949	989	803	875	14 426
Lampaita »	417	683	582	722	484	398	1 134	1 505	1 479	1 979	854	964	11 201
Sikoja »	14 376	10 755	15 869	16 781	10 733	10 436	6 653	8 111	6 371	11 399	18 011	10 773	140 268
Hevosia .. »	161	108	188	181	88	165	98	206	65	225	197	138	1 820
Yhteensä, kpl	29 201	21 318	30 150	32 458	25 864	26 227	19 146	24 973	23 869	29 195	36 859	33 013	332 273
Muuta tava- raa, kg	39 430	15 000	19 070	48 688	30 570	21 525	21 720	21 975	20 198	30 780	31 995	46 805	347 756
Syväjäädäyttämöön tuotiin säilytettäväksi:													
Kalaa	26 763	32 798	33 051	19 504	259 041	295 848	95 003	23 980	49 405	105 882	119 200	57 465	1 117 940
Lihaa	111 010	63 823	126 305	230 195	87 976	97 009	81 742	91 134	112 023	191 044	223 875	161 767	1 577 903
Vihanneksia ja marjoja	25 019	6 064	1 244	2 307	11 694	10 061	9 854	75 554	99 964	88 081	20 930	15 375	366 147
Voita	—	—	—	—	—	1 435	440 480	82 401	—	—	—	—	524 316
Juustoa	673 610	90 100	137 110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900 820
Muuta tava- raa: jääte- lää, munia ym.	14 989	10 796	24 872	18 714	20 971	15 893	13 431	21 548	166 487	14 467	15 285	12 662	350 115
Yhteensä, kg	851 391	203 581	322 582	270 720	379 682	420 246	640 510	294 617	427 879	399 474	379 290	247 269	4 837 241

¹⁾ Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruho- ja kilomäärää

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureita ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita kpl	1 495	1 481	1 608	1 296	1 166	1 701	1 186	1 175	1 496	1 771	1 744	1 486	17 605
Isoja vasikoita »	1 476	1 259	1 472	1 945	1 953	1 723	1 658	2 547	2 368	2 119	1 587	1 714	21 821
Pikkuvasikoita »	150	171	141	921	602	514	137	176	170	120	150	99	3 351
Lampaita ... »	339	385	462	522	330	354	700	1 323	1 042	1 759	1 396	935	9 547
Sikoja »	2 139	2 017	2 672	2 152	1 695	1 439	1 122	1 266	1 390	1 266	1 786	1 515	20 459
Hevosia »	37	25	10	24	14	43	31	50	33	46	40	36	389
Hirviä »	—	—	1	3	—	—	—	—	—	17	3	—	24
Yhteensä, kpl	5 636	5 338	6 366	6 863	5 760	5 774	4 834	6 537	6 499	7 098	6 706	5 785	73 196
Muuta tavaraa, kg	3 238	18 284	5 729	20 912	12 181	3 948	3 606	7 896	19 137	20 319	14 657	24 734	154 641

Edellä mainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	453 325	Toukokuu ...	396 000	Syyskuu	439 291
Helmikuu ...	428 720	Kesäkuu	414 268	Lokakuu	489 585
Maaliskuu ...	480 098	Heinäkuu ...	339 884	Marraskuu ...	471 681
Huhtikuu ...	455 826	Elokuu	389 404	Joulukuu ...	411 764
Koko vuosi					5 169 846

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 354 raavaan, 3 941 pikkuvasikan, 62 lampaan, 536 sian ja 4 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 70 418 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Teurastamon kautta yleiseen kulutukseen toimitetut lihamäärät ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o VII.

Laboratorio. Vuoden kuluessa suoritettiin 213 bakteriologista tutkimusta, 1 209 keitto-koetta ja 853 pH-mittausta. Bakterioskopisia ja histologisia tutkimuksia tehtiin yhteensä 326 ja sekalaisia tutkimuksia 2. Lisäksi suoritettiin 86 erikoistutkimusta salmonellojen toteamiseksi.

Trikiinitutkimuksia suoritettiin 41 941 sianruhosta ja 1 796 palasta säilyväksi tehtyä sianlihaa.

Bakteriologisten tutkimusten tulokset:

Tutkimusten syyt	Lehmiä ja sonneja	Nuorta karjaa	Vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita ja vuohia	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Bakteeri-pitoisuus		
									Runsaasti	Vähän	Bakteerittomia
Degen. hepatitis — Maksarapheetuma	7	—	1	—	—	3	—	7	—	8	10
Enteritis — Suolitulehdus	1	2	4	1	—	12	2	—	1	15	6
Erysipelas — Sikaruusu	—	—	—	—	—	5	—	—	—	5	—
Gastr. et peric. traum. — Traumaattinen maha- ja sydänpussin tulehdus	6	2	—	—	—	—	—	—	1	5	2
Mastitis — Utaretulehdus	18	—	—	—	—	1	—	—	5	10	4
Metritis — Kohtutulehdus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nephritis — Munuaistulehdus	6	—	2	1	—	3	—	5	1	10	6
Paresis puerperalis — Poikimahalvaus	3	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1
Peritonitis — Vatsakalvontulehdus	6	1	—	—	—	—	—	—	—	3	4
Pleuritis — Keuhkopussintulehdus	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1
Pneumonia — Keuhkokuume	4	—	4	—	—	2	—	2	1	7	4
Prolapsus uteri — Kohdun esiinluisahtaminen ...	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Yleisen verenmyrkytyksen merkkejä	8	4	4	16	—	8	—	7	6	30	11
Aliae causae — Muut syyt	20	1	6	5	—	11	—	6	3	32	14
Yhteensä	81	10	21	23	—	49	2	27	19	130	64

Bakteriologisesti tutkittiin 0.2 % tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 116 ruhoa teurastusosastoilta ja 97 ruhoa lihan tarkastamolta. Bakteriologisesti tutkituista ruhoista hylättiin 47.4 %.

Keittokoe suoritettiin 643:sta teurastusosastoissa ja 566:sta lihan tarkastamossa tarkastetuista eli yhteensä 1 209 ruhosta. Tämä oli 0.9 % kaikista tarkastetuista ruhoista. pH-mittaus suoritettiin 853:sta ruhosta vastaten tämä 0.7 % tarkastetuista ruhoista. Keittokokeen ja pH-mittauksen perusteella hylättiin 10.3 % sekä patologis-anatomisista syistä 6.8 % vieraan hajun ja happamuuden suhteen tutkituista ruhoista.

Lihassapteenumaa todettiin 199 naudassa ja yhdessä lampaassa.

Pernaruttotutkimuksia suoritettiin 22, kaikki kielteisillä tuloksilla.

Tuberkuloositutkimuksia suoritettiin 291. Kahdessa naudassa ja 250:ssä siassa todettiin tuberkuloosi. Positiivisia näytteitä oli siis yhteensä 252 eli 86.6 % tutkituista näytteistä.

Muita bakterioskopisia tutkimuksia suoritettiin kaikkiaan 7.

Histologisia tutkimuksia suoritettiin 6.

Erikoistutkimuksia salmonellojen toteamiseksi suoritettiin 75 sian sekä suolilieveimisolmuke- että lantanäytteistä. Lisäksi tutkittiin 10 verinäytettä ja yksi pestystä verikanusta otettu näyte. Tutkimustulokset olivat kaikissa tapauksissa kielteisiä.

Trikiinitutkimukseen otettiin näytepalanen 35 195:sta kotimaiseen käyttöön jäävästä sianruhosta. Jokaisesta palasta tehtiin 7 trikinoskopia tutkimusta. 6 746:sta vientiin aiottu sianruhosta otettiin kaksi näytepalasta kustakin ja tehtiin niistä 14 trikinoskopista tutkimusta. Säilyväksi tehdystä sianlihasta oli 1 796 näytepalasta, joista tehtiin kolme trikinoskopista tutkimusta kustakin. Tutkimuksissa ei todettu trikiinejä.

Vuoden aikana suoritettiin laboratoriossa, lihan tarkastamossa ja teurastusosastoissa 4 eläinlääkäriä hygienikkokurssiin, 13 eläinlääkäriä laillistamiskurssiin kuuluvan harjoittelun. Lisäksi laboratoriossa harjoitteli 8 laboratorioapulais- ja 23 trikiinitutkijakurssilaista. Kaikille harjoittelijoille luennoitiin. 20 teurastajaoppilasta osallistui teurastajien perus- ja 15 teurastajien jatkokurseille, jotka käsittivät luentoja tutkintoihin. Kuudelle lääketieteenkandidaatille ja kahdelle maatalousylioppilasyhmälle annettiin täydennysopetusta elintarvikkehygieniassa. Tutustumiskäynnin suoritti 2 diakonissakoulun oppilasryhmä ja ryhmä armeijan huoltoupseereita ja -aliupseereita.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o I.

Sairasteurastamolla obdusoitiin 31 eläintä, näistä 2 sonnia, 3 lehmää, 2 hiehoa, 4 vasikkaa, 2 pikkuvasikkaa, 2 lammasta, 14 sikaa ja 2 hevosta. Näiden kuolema ei ollut tarttuvien tautien aiheuttama.

Käyttöösasto. Konekeskuksen konehallissa oli neljä turbojäähdetysskonetta tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos. Jäähdytyskoneiden käyttöaika oli kertomusvuonna: I jäähdytyskoneen 18 t 5 min, II:n 3 081 t 15 min, III:n 1 200 t 15 min sekä IV:n 2 069 t 5 min, eli yhteensä 6 368 t 40 min.

Kalsiumkloridia käytettiin I jäähdytysosastossa 15 642 kg ja II jäähdytysosastossa 33 209 kg, yhteensä 48 851 kg.

Jäätä valmistettiin vuoden aikana 905 800 kg.

Lämpökeskus. Kattilalaitos ei kertomusvuonna ollut käytössä, sillä teurastamo sai tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohtojen välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja sen kulutuksen jakautuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä yhteensä 12 229 tn 14 659 700 mk:n hintaan. Eri osastot kuluttivat höyryä seuraavasti: teurastamo 10 203.71 tn, syväjäädäyttämö 1 441.7 tn sekä maidontarkastamo 583.59 tn.

Vedenkulutus oli kaikkiaan 242 200 m³ ja jakautui seuraavasti: lämmin vesi 25 346, jäähdytyskoneet 7 637, hallintorakennus 2 747, jäätehdas 3 572, tukkuhalli ja kellari 3 273, jäähdytyshuoneet 837, sikateurastamo ja laboratorio 7 529, suolipesimö 27 915, mahojen tyhjennys 69 064, suuren karjan teurastamo 8 332, lihan tarkastamo 235, saniteettiteurastamo 2 856, suuren karjan talli 367, sikala 424, viemärivereden puhdistamo 3 984, karjavaunujen puhdistamo 797, lihavaunujen puhdistamo 23, kanateurastamo 6 190, pienen karjan talli 2 660, vuotavarasto 2 836, syväjäädäyttämö 52 000, autopesimö 6 982 sekä maidontarkastamo 6 594 m³.

Rautatievaununpesimöt. Vuoden aikana puhdistettiin ja desinfioitiin 2 113 karjavaunua ja 166 lihavaunua. Tähän käytettiin lämmintä vettä 340 m³ ja kylmää vettä 457 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saatiin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa se alennettiin 500, 380/220 ja 220/127 jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytettiin jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännitteistä pienissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistukseen. Syväjäädyyttämön käyttöjännite oli 380/220 voltia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana 2 274 920 kWh, jonka kulutus jakaantui seuraavasti: teurastamoon 500 voltin jännitteistä voimavirtaa 550 900 kWh, 220 voltin voimavirtaa 401 701 kWh sekä 127 voltin valaistusvirtaa 136 463 kWh, yhteensä 1 089 063 kWh; syväjäädyyttämöön 380 voltin voimavirtaa 1 020 280 kWh, johon lukuun sisältyy myös syväjäädyyttämöstä tapahtunut jakelu, sekä 220 voltin valaistusvirtaa 64 880 kWh, eli yhteensä 1 085 160 kWh. Muunto- ja jakeluhäviöt olivat teurastamossa 50 439 kWh ja syväjäädyyttämössä 50 257 kWh.

Syväjäädyyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat ja sähkönkulutus ilmenevät seuraavasta:

Kuukausi	Kone n:o											Yhteen- sä	Sähkön kulutus kWh
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
	Käyntiaika-tuntia												
Tammikuu	242	272	272	164	119	64	—	17	34	56	67	1 307	37 200
Helmikuu	163	250	260	85	57	113	—	8	29	17	28	1 010	31 600
Maaliskuu	205	223	195	272	229	2	—	25	22	65	269	1 507	42 800
Huhtikuu	325	315	316	301	195	44	23	32	99	128	226	2 004	62 000
Toukokuu	335	483	488	215	361	177	287	205	132	234	157	3 074	110 200
Kesäkuu	237	441	464	134	442	186	329	379	160	280	291	3 343	118 600
Heinäkuu	489	503	503	316	484	28	242	122	174	98	494	3 453	118 600
Elokuu	412	486	479	448	450	11	97	257	109	119	482	3 350	104 600
Syyskuu	66	446	447	415	446	14	32	155	79	64	437	2 601	83 800
Lokakuu	481	500	500	285	499	—	42	257	139	100	438	3 241	101 200
Marraskuu	394	424	426	107	415	7	107	15	81	158	267	2 401	68 800
Joulukuu	350	366	366	37	303	—	—	—	—	112	130	1 664	43 600
Yhteensä	3 699	4 709	4 716	2 779	4 000	646	1 159	1 472	1 058	1 431	3 286	28 955	923 000

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 8 027 626 kg, josta suolattua silliä oli 1 159 128 kg ja tuoretta silakkaa 3 801 701 kg. Yksityiskohtaiset tiedot koko kalan tuonnista kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenevät eripainoksen taulukoista n:o V ja VI.

Kalasataman jäähdyttämössä säilytettiin kertomusvuoden aikana kalaa 4 172 320 kg ja muuta tavaraa 78 604 kg, yhteensä 4 250 924 kg. Nämä luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä kg ¹⁾	Jäähdytyskone käynyt t/m	Sähkövoimaa kulutettu			Polttoaineita		Vettä, m ³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia kg
			Valoa kWh	Voimaa kWh	Yhteensä kWh	Halvoja m ³	Koksia tn			
Tammikuu	412 410	27.29	55	273	328	—	—	170	—	—
Helmikuu	304 292	17.53	32	196	228	—	—	183	—	—
Maaliskuu	270 250	32.31	179	265	444	—	—	197	1.0	—
Huhtikuu	167 660	96.55	39	747	786	—	—	314	1.5	n. 100
Toukokuu	325 102	184.40	33	1 523	1 556	—	—	921	—	—
Kesäkuu	351 889	253.41	23	1 876	1 899	—	—	1 084	1.5	—
Heinäkuu	372 022	255.07	24	1 942	1 966	—	—	2 332	—	—
Elokuu	455 455	286.11	24	2 391	2 415	—	—	3 299	—	—
Syyskuu	427 965	259.40	20	1 796	1 816	—	—	1 797	—	—
Lokakuu	455 614	178.25	32	1 329	1 361	2	—	721	—	—
Marraskuu	380 919	112.11	63	811	874	—	—	411	1.5	—
Joulukuu	327 346	60.40	75	460	535	—	8.73	380	—	—
Yhteensä	4 250 924	1 765.23	599	13 609	14 208	2	8.73	11 809	5.5	n. 100

¹⁾ Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Tulot ja menot. Tilien mukaan olivat *tulot* 188 241 710 mk ¹⁾, josta teurastamon tuloja 185 709 162 mk ¹⁾ ja kalasataman tuloja 2 532 548 mk. Tulot olivat teurastamon osalta 2 270 628 mk ja kalasataman osalta 183 817 mk eli kokonaisuudessaan 2 454 445 mk arvioituja pienemmät.

Prosenttilaskelma, josta ilmenee v:n 1954—1958 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1954	1955	1956	1957	1958
Teurastusosasto	24.4	20.2	17.2	18.5	15.9
Lihantarkastamo	6.3	6.0	5.2	4.7	4.3
Tukkuuoyntihalli	10.3	9.2	8.1	9.5	8.5
Kuljetusradat	7.4	6.5	5.6	5.3	5.0
Jäähdyttämöt	38.6	43.9	50.1	48.3	50.4
Muut tulot	12.8	14.0	13.6	13.5	15.6
Luontoisedut	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3

Menot. Kaupungin v:n 1958 talousarvioon oli teurastamoa varten merkitty määrärahoja yhteensä 185 007 100 mk, johon myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 4 340 000 mk, mistä käytettiin 172 596 116 mk.

Lisäksi myönnettiin teurastamolautakunnan käytettäväksi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan luvun Talorakennukset määrärahoista eräitä teurastamossa suoritettavia uusimis- ja rakennustöitä varten 42.35 mmk, josta kertomusvuonna käytettiin 22 043 814 mk. V:ltä 1956 ja 1957 siirtyneitä määrärahoja oli yhteensä 86 803 993 mk, niitä käytettiin 76 783 087 mk ja säästöä jäi 10 020 906 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan ao. tilillä olevista kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin naisten työttömyystöihin 456 444 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi on kokonaismenot seuraavassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1957	1958	1956	1957	1958
	Kokonaismäärä				
	mk	mk	%	%	%
Palkkausmenot	61 819 128	62 049 172	38.9	40.3	35.9
Palkkiot		312 150			
Vakiniset viranhaltijat		38 976 740			
Tilapäiset viranhaltijat		6 056 398			
Vuosilomasijaiset		297 780			
Muut palkkamenot		8 205 787			
Puhtaanapito		8 200 317			
Vuokra	28 407 690	38 850 350	20.1	18.6	22.5
Käyttökustannukset	38 136 688	37 308 501	24.3	24.8	21.6
Lämpö		14 814 440			
Valaistus		2 024 334			
Vedenkulutus		5 069 642			
Käyttövoima		13 969 652			
Tarveaineet		1 430 433			
Kunnossapitokustannukset	18 788 779	27 510 234	12.1	12.2	16.0
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta		1 548 313			
Yleisten laitteiden kunnossapito		8 676 933			
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito		17 284 988			
Muut kustannukset	6 332 268	6 877 859	4.6	4.1	4.0
Hylkylihan korvaus		483 743			
Painatus ja sidonta		1 982 159			
Tarverahat		1 602 309			
Vaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito		1 179 564			
Tapaturmavakuutusmaksut		369 375			
Rehut ja kuivikkeet		169 020			
Puhtaanapito		1 091 689			
Menot yhteensä	153 484 553	172 596 116			
Tulot yhteensä	187 022 880	188 241 710			
Vajaus (—) Ylitys (+)	+ 33 538 327	+ 15 645 594			

¹⁾ Summiin sisältyy kesäkuussa toimintansa alkaneen vihannestukkutorin tuloja 5 015 530 mk.